

Číst Bibli a modlit se – ale jak?

List VEZMI A ČTI – Týden s Božím slovem – aneb návod k použití

Na malém prostoru, tedy na jednom listu A4 nebo na několika mála milionech pixelů obrazovky, bude k objevování vždy jeden text Božího slova (nedělní evangelium podle liturgie) a k němu několik *klíčů* nebo *cest*, kterými se dá do tohoto textu vstoupit a zakusit jeho tajemství. Tento prostor se může podobat *japonské zahradě*, která, ač je nevelká, nabízí velkou pestrost a barevnost, mnoho různých zákoutí a skrytých i překvapivých míst. Nejde o to projít takovou zahradou za dvě minuty – i když by to technicky možné bylo. Jde o to vnímat detaily a zdržet se na těch místech, která nás právě teď nejlépe oslovují. Podobně i list *Vezmi a čti – Týden s Božím slovem* je velmi pestrou paletou a nabízí mnohá použití. Uvádím několik z nich, lze vybrat třeba jen jeden bod nebo více bodů různě kombinovat:

- V neděli nebo již v sobotu si mohou přečíst evangelium z tohoto listu jako vůdčí biblické poselství pro celý týden.
- Totéž mohou i v následujících dnech. Dostanu se takto snadněji do větší hloubky poselství.
- Mohu si přečíst s evangeliem i některé z textů, které se nabízejí jako *klíče* do *zahrady Božího slova* – tedy přečteného evangelia. Je na čtenáři, zda využije jen *Úvod pro meditaci* nebo *Výklad textu* nebo články *K tématu...*, nebo všechno, nebo zvolí jemu odpovídající kombinaci.
- Mohu o textu evangelia či o myšlence z následných textů medítovat. Možností bude během času nabídnuto několik. Důležité je propojit texty s vlastním životem, tedy svoje vztahy, svoji činnost, svoje hodnoty srovnat s Božím slovem.
- Každý všední den (nebo skoro každý všední den) mohou rozšířit svou ranní modlitbu o přečtení daného nedělního evangelia. Je v *mobilitním zpracování*, tedy vytištěný a přeložený se vejde snadno do kapsy, peněženky..., a digitálně zpracovanou verzi mohou snadno otevřít v jakémkoli počítači.
- Pokud bych chtěl sledovat i texty z všedního dne, jsou k dispozici také rubrice: *Texty v týdnu*.
- Zajímavou variantou může být pro někoho i to, že ve všední den využije k meditaci některý z paralelních textů, viz *Srovnání* – u textu evangelia, nebo rozšiřující biblické citace v rubrice *Výklad biblického textu*.
- List *Vezmi a čti – Týden s Božím slovem* se může hodit i pro skupinu lidí, modlitební společenství, biblickou hodinu atd.

Každý týden budou texty VEZMI A ČTI – Týden s Božím slovem zveřejňovány na internetové stránce www.vezmiacti.cz, kde si je prohlédnete přímo ze stránek (formát HTML) nebo vytisknete (formát PDF) pro sebe i pro další zájemce – pro rodinu, farnost, okruh přátel. Děkujeme všem, kteří list VEZMI A ČTI – Týden s Božím slovem nabídnou dalším lidem.

Petr Nešpor – editor

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

23. neděle v mezidobí – cyklus C

5. září 2010

²⁵Ježíše cestou doprovázely velké zástupy. Obrátil se k nim a řekl: ²⁶„Když někdo přichází ke mně a svého otce, svou matku, ženu, děti, bratry a sestry – ano i sám sebe – neklade až na druhé místo, nemůže být mým učedníkem. ²⁷Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem. ²⁸Když někdo z vás chce stavět věž, nesedne si napřed a nespočítá náklady, jestli má dost na dokončení stavby? ²⁹Kdyby totiž položil základy a nestačil ji dokončit, vysmáli by se mu všichni, kdo by ho viděli, a říkali by: ³⁰„Tenhle člověk se pustil do stavby, ale nemohl ji dokončit.“ ³¹Nebo když má některý král vytáhnout proti jinému králi, aby s ním vedl válku, nesedne si napřed a neuvažuje, jestli se může s deseti tisíci vojáky utkat s tím, kdo proti němu táhne s dvaceti tisíci? ³²Jestliže na to nestačí, vyšle posly, dokud je ten druhý (král) ještě daleko, a žádá o podmínky míru. ³³Tak ani žádný z vás, kdo se nezřekne všeho, co má, nemůže být mým učedníkem.“

Lk 14, 25–33

Úvod pro meditaci

Ježíš netouží po početných zástupech obdivovatelů. Hledá učedníky, kteří jsou pro lásku k němu ochotní i ty nejkrásnější lidské vztahy postavit až na druhé místo. Mít Krista na prvním místě – je to pro mě jen věta, která mi nic neříká, nebo cíl, o který usiluji?

Výklad textu

Kontext: Podle konceptu Lukášova evangelia Ježíš stále směřuje do Jeruzaléma: *Když se naplňovaly dny, kdy měl být vzat vzhůru, upjal svou mysl k cestě do Jeruzaléma (Lk 9,51). Ježíš procházel městy i vesnicemi, učil a přitom stále směřoval k Jeruzalému (Lk 13,22). Tam ho čeká utrpení a smrt: „Syn člověka musí mnoho trpět, být zavržen od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen“ (Lk 9,22). Na pozadí tohoto Ježíšova údělu je třeba chápat i jeho výzvu k sebezapření a přijetí kříže: pokud chce učedník následovat Mistra až do Jeruzaléma, má se připravit k přijetí stejného údělu. Dvě následující podobenství nechťají povzbudit k rozvážnému přemýšlení, zda „máme na to“, abychom následovali Krista (taková myšlenka se vůbec v NZ nevyskytuje!). Lidsky na to nikdy*

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:
Mdr 9,13-19

2. čtení:
Flm 9b-10.
12-17

Evangelium:
Lk 14, 25-33

Srovnání:
Mt 10,37-39
Mt 19,29
Mk 8,34-37
Lk 9,23-27
Jan 12,26

nemáme. Spojníci musíme tedy hledat jinde: tou je *uschopnění se*, připravenost k dokončení úkolu.

²⁵ **velké zástupy:** Lukáš zde užívá termín *ochlos (zástup)* v množném čísle. Stejně jako ve 12,1 zdůrazňuje početnost lidu, který šel za ním.

²⁶ **neklade až na druhé místo:** V jiných překladech se překládá tento termín doslovněji: *nemá v nenávisti*. Je to silné vyjádření, jedná se o hebraismus využívající protikladu slov *milovat (agapaō)* a *mít v nenávisti (miseō)*. Z celkového kontextu Bible je třeba onen výraz *nenávidět* chápat ve smyslu *zařadit na druhé místo*. Mt 10,37 užívá jiné vyjádření – *milovat více nežli* – čímž koriguje smysl textu tak, že z něho skutečně nevyplývá nenávist k vlastní rodině a k sobě, ale ukazuje se na správný žebříček hodnot, jde-li o následování Ježíše a o podíl na budování Božího království.

²⁷ **Kdo nenese svůj kříž:** *V Bibli stojí kříž jako výraz pro radikálnost lásky, která se zcela dává jako proces, v němž někdo je tím, co činí, a dělá to, co je. Kříž je vyjádřením života, který znamená zcela být pro druhé* (Josef Ratzinger – Úvod do křesťanství). Lukášova verze zdůrazňuje dvě zvláštní věci. Použití slova *nést (bastazō)* místo Matoušova *přijímat (lambanō)* podtrhuje trvalost *učednictví*. Srov. *den co den brát na sebe svůj kříž* v 9,23. Slovem *heautū (svůj)* Lukáš vyjadřuje nutnost osobního přijetí této role.

³¹ **Nebo když má některý král vytáhnout proti jinému králi:** Toto podobenství je podobně jako u předchozího pouze u Lukáše a připomíná bitvu mezi dvěma královstvími zmíněnou v 11,18–20. Smysl je mírně pozměněn: nejprve uvážit, jaké jsou šance na úspěch.

³³ **kdo se nezřekne všeho, co má:** Sloveso *apotassomai* znamená doslova *rozloučit se s*, stejně jako v 9,61.

K tématu

Jako se kříž může stát pouze ozdobným předmětem, tak se výraz *nést kříž* může stát rčením, jen prázdnou frází. V Ježíšově učení však tento výraz neklade do popředí umrtvování a zřeknutí. Netyká se přednostně povinnosti trpělivě snášet malá i velká

každodenní trápení; tím méně chce vyvyšovat bolest jako prostředek, kterým se člověk zalíbí Bohu. Křesťan nevyhledává bolest pro ni samu, nýbrž lásku. Přijatý kříž se stává znamením lásky a bezvýhradného darování sama sebe. Nést jej za Kristem znamená spojit se s Ním, když přináší svrchovaný důkaz lásky.

*Jan Pavel II., Vatikán, 14. února 2001
Poselství k XVI. světovému dni mládeže*

Další texty v týdnu

Po: 1 Kor 5,1–8; Lk 6,6–11

Út: 1 Kor 6,1–11; Lk 6,12–19

St: 1 Kor 7,25–31; Lk 6,20–26

Čt: 1 Kor 8,1b–7.10–13; Lk 6,27–38

Pá: 1 Kor 9,16–19.22b–27; Lk 6,39–42

So: 1 Kor 10,14–22; Lk 6,43–49

Ježíšův konec na kříži je pro mnohé provokující: proto nestrpí kříže na stěnách školních tříd, ve svých domovech, na vrcholcích kopců nebo na křížovatkách cest. Opakovaně se setkávám s lidmi, kteří se k němu obracejí zády, protože se jim zdá, že se v souvislosti s ním hovoří až příliš často o bolesti.

Často jsme v kontaktu s lidmi, kteří utrpěli hluboká zranění nesprávnou interpretací kříže: v některých křesťanských kruzích totiž narazíme na masochistickou glorifikaci utrpení. Přestává se tu proti němu bojovat a stává se z něj ideologie: musíme je přijímat a snášet, protože nás přiblíží Bohu.

Oslava utrpení způsobila mnoha lidem hluboké rány, ovšem stejně hluboko zranuje i jeho potlačování. V tomto případě se totiž cítí všichni trpící mimo hru. Dříve panovalo mylné přesvědčení, že bolest a trápení jsou Božím trestem, ale dnešní pojetí je stejně hrozné: trpící jedinci musí být odstraněni ze *zdravé populace*, jsou vylučováni z *klubu zdravých* a zatlačeni na okraj společnosti.

V jednom rozhovoru s evangelickým teologem Uhsadelem vyprávěl Jung o své cestě do Indie. Jak řekl, pochopil poté, jak zásadní roli hraje přístup k utrpení, protože na něm závisí zdar skutečně plného lidského života: Západ se je pokouší zplástit a přikrýt drogou. Východ se je snaží rozpustit přerušením kontaktu se světem. Jediná cesta však vede *skrze ně*: „Utrpení je třeba překonat, což lze uskutečnit jedině tím, že je člověk snáší.“ Jung přitom ukázal rukou na kříž, který visel v jeho

pracovně, a dodal, že jedině od Ukřížovaného se můžeme naučit, jak správně s bolestí zacházet.

Ježíš měl v tomto ohledu hlubokou zkušenost. Nemocem a trápením u druhých se nevyhýbal, ale čelil jim. Před svým utrpením neunikal, ale v žádném případě je sám nevyhledával. Bolelo ho, když ho druzí odmítali, když saduceové usilovali o jeho popravu, když ho Jidáš zradil a učedníci opustili. Prošel všemi situacemi lidského strádání: opuštěností, odsouzením, odmítnutím, zraněním, urážkami, výsměchem, obnažením, zesměšněním, přibitím na kříž i smrtí na něm.

Čtu-li pašije a ponořím-li se do textu, přestávám se ptát, kdo je vinen mým trápením a zda jsem si je způsobil sám, nebo je zavinili druzí či seslal Bůh. Snažím se pak sprovodit utrpení všemi dostupnými prostředky ze světa. Pokud se však nedá změnit, přijímám je a vím, že v něm nezůstanu sám. Vnímám společenství s Ježíšem. Právě ona zkušenost společenství s Pánem umožnila už mnohým zachovat si důstojnost i v utrpení, ponížení a útlaku. Rozjímání o trpícím Ježíši mi pomáhá říci ANO tomu, co mě právě potkalo. Potom mi utrpení nedovolí zahořknout, ale rozlomí mě, abych se mohl pracovat ke svému pravému já, které spočívá na dně duše navzdory nemocem a trápení nepoškozeno. Je to prostor, ve kterém lze vytušit tajemství svého života, a místo, ve kterém se mi Bůh zjevuje novým způsobem jako ten, který mě i uprostřed utrpení drží ve své laskavé dlani

Anselm Grün – 50 x Ježíš

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář (všechny knihy z nakl. KNA); Petr Karas – Boží slovo na každý den; Průvodce životem – Lukáš (Luxpress); Angelo Scarano – www.pastorace.cz